

Dnro LVV-S/15353/2026

Pvm 5.2.2026

Alkoholijuomien tukkumyynnin ohje

Sisällys

1	Johdanto	3
2	Alkoholielinkeinorekisteri Allu	4
3	Luvanhaltijan velvollisuudet ja vastuut	5
3.1	Toiminnan muutoksista ilmoittaminen	5
3.2	Tuotevastuu	6
3.2.1	Tuotteiden ilmoittaminen tuoterekisteriin (raportointivelvollisuus)	7
3.2.2	Tuotteen ensivalvonta-analyysi (analyysitodistus)	7
3.2.3	Tuotteen VI1-asiakirja (VI2-ote) 3. maa viineistä	8
3.3	Tukkumyynti ja asiakkaan osto-oikeuden tarkistaminen	9
3.3.1	Toimituksista/myynneistä ilmoittaminen (raportointivelvollisuus)	11
3.3.2	Veroton erityismyynti	11
3.4	Varastointi	12
3.5	Omavalvonta	13
3.6	Kirjanpito	14
3.7	Edustuskäyttö ja tuotemaistiaisets	14
3.8	Alkoholijuomien hävittäminen	14
3.9	Luonnonmukaisesti tuotetut alkoholijuomat	15
4	Raportointitietojen hyödyntäminen	16
5	Valvontaseuraamukset ja rikkomukset	17
6	Maksut	19
7	Muutoksenhaku päätökseen	20

Liite 1. Ensivalvonta-analyysiltä vaadittavat tiedot

1 Johdanto

Alkoholilain (1102/2017) mukaan alkoholijuomien (yli 2,8 til-%–80 til-%) tukkumyynti on luvanvaraista toimintaa, eli tukkumyyntiä saa harjoittaa toimija, jolle Lupa- ja valvontavirasto on myöntänyt maksullisen alkoholijuomien tukkumyynti- tai valmistusluvan. Tukkumyyntiluvanhaltija voi myydä maahantuomiaan, kotimaisilla valmistajilla valmistuttamiaan sekä kotimaisilta valmistajilta tai tukkumyyntiluvanhaltijoilta ostamiaan alkoholijuomia Suomessa alkoholiluvanhaltijoille. Alkoholijuomien valmistuslupa sisältää oikeuden alkoholijuomien valmistukseen luvassa eritellyin ehdoin sekä kaikkien alkoholijuomien maahantuontiin ja tukkumyyntiin. Poikkeuksena luomualkoholijuomat, joiden maahantuonti, myynti ja varastointi edellyttää valmistus-/tukkumyyntiluvan lisäksi erillistä liittymistä luomuvalvontajärjestelmään.

Tämä ohje käsittelee alkoholin tukkumyynnin keskeisiä aiheita. Se on tarkoitettu kaikille yllä mainittua luvanvaraista toimintaa harjoittaville yrityksille, heidän työntekijöilleen ja muille asiasta tarkempaa ohjeistusta tarvitseville.

Yhdessä Lupa- ja valvontaviraston Raportointiohjeen LVV-S/15307/2026 kanssa ohje korvaa Valviran aiemman Alkoholijuomien tukkumyynnin ohjeen V/20356/2019. Ohjeiden päivityksessä on huomioitu erityisesti alkoholielinkeinorekisterin sähköisen asioinnin (Allu) käyttäminen.

2 Alkoholielinkeinorekisteri Allu

Luvanhaltijan tulee ilmoittaa Alkoholielinkeinorekisterin sähköisessä asiointissa (Allu) kaikki alkoholilupiin ja niiden muutoksiin sekä luvanvaraisen toiminnan raportointiin liittyvät asiat. Asioita koskevat päätökset ovat luvanhaltijan nähtävillä Allussa heti niiden käsittelyn päätyttyä. Allu vaatii tunnistautumisen ja Suomi.fi-valtuutuksen. Jos olet yrityksen nimenkirjoittaja, voit tunnistautua Alluun esimerkiksi pankkitunnuksillasi.

Lisätietoa:

- Suomi.fi-verkkosivut
- lvv.fi/alkoholi/alkoholielinkeinorekisteri

Sähköinen asiointi (Allu):

- allu.lvv.fi

Alkoholijuomien valmistus- ja tukkumyyntiluvat ovat toimipaikkakohtaisia. Yrityksellä voi näin ollen olla useita voimassa olevia tukkumyynti- ja valmistuslupia, koska jokaisella valmistuspaikalla ja varastolla on oma lupansa. Jos tukkumyyntiluvanhaltijalla on samassa osoitteessa sekä verollinen että veroton varasto, ne ovat yksi lupa ja yksi varastopaikka, jossa on kaksi varastotilaa.

Tukkumyyntilupa myönnetään toistaiseksi voimassa olevana, ellei hakija ole hakenut määräaikaista lupaa, toiminta on luonteeltaan määräaikaista tai Lupa- ja valvontavirasto katsoo perustellusta syystä, että lupa on myönnettävä enintään yhden vuoden ajaksi hakijan tai luvanvaraisen toiminnan edellytysten tai toiminnan vaikutusten seuraamiseksi.

Toistaiseksi voimassa oleva lupa on voimassa niin kauan kuin luvanhaltijan katsotaan täyttävän tukkumyyntiluvan saamisen edellytykset taikka luvanhaltija ilmoittaa luvan/toiminnan lopetuksesta.

3 Luvanhaltijan velvollisuudet ja vastuut

3.1 Toiminnan muutoksista ilmoittaminen

Luvanhaltija on velvollinen ilmoittamaan Lupa- ja valvontavirastolle toiminnassaan tapahtuneista muutoksista. Jos luvanhaltija päättää muuttaa toimintansa luonnetta tai laajuutta oleellisesti siten, että myönnetty lupa ei enää kata muuttunutta toimintaa, luvanhaltijan tulee hakea luvan muuttamista Lupa- ja valvontavirastolta ennen muutoksen toteuttamista. Maksut määräytyvät voimassa olevan valtioneuvoston asetuksen mukaisesti.

Lupamuutoksia ovat mm.

- varaston laajennus/pienennys (kts. kohta 3.4)
- varaston muuttaminen verollisesta verottomaksi tai toisinpäin (kts. kohta 3.4)
- varaston muuttaminen samassa osoitteessa esim. saman rakennuksen sisällä (kts. kohta 3.4)

Uuden varaston sekä varaston muuttamisen toiseen osoitteeseen osalta tehdään uusi lupahakemus. Toiminnan päättymisestä ilmoitetaan lopettamalla kyseinen lupa.

Tieto yrityksen vastuuhenkilöistä ja tosiasiallisista edunsaajista tulee suoraan Patentti- ja rekisterihallituksesta (PRH). Näitä ei siis ilmoiteta erikseen Lupa- ja valvontavirastoon. Muutoksen vaikutukset luvan edellytysten voimassa oloon arvioidaan Lupa- ja valvontavirastossa erikseen.

Luvanhaltijan on kuitenkin ilmoitettava muutokset Lupa- ja valvontavirastolle ilmoitetuissa yhteyshenkilöissä, joita ovat:

- tuoteilmoitusten vastuuhenkilö
- toimitusilmoitusten vastuuhenkilö
- toiminnan muutosten vastuuhenkilö
- omavalvontasuunnitelman vastuuhenkilö
- varastopaikan toiminnasta vastaava yhteyshenkilö (mikäli vapaaehtoinen tieto on ilmoitettu)
- valmistuspaikan yhteyshenkilö (valmistusluvanhaltijat)

Yhteyshenkilötietojen muutokset ilmoitetaan Allussa lupamuutoksella. Vaikka yhteystietojen muuttaminen toteutetaan teknisesti lupamuutoshakemuksella, ei siitä peritä maksua, eikä asiasta kirjoiteta uutta lupapäätöstä.

Lupa- ja valvontavirastoon ilmoitetut yhteystiedot pääset tarkistamaan kirjautumalla Alluun, valitsemalla etusivun otsikon asiakkuus alapuolelta pudotusvalikon Luvat, hyväksynnit ja ilmoitukset ja täältä luvan, jonka yhteystietoja haluat tarkastella. Lupa- ja valvontavirastoon ilmoitetut yhteystiedot löydät luvan asia välilehdeltä.

Myös muutokset yrityksen puhelinnumerossa, verkkosivuston osoitteessa tai laskutustiedoissa ilmoitetaan yllä kerrotusti.

Teknisesti lupamuutoshakemuksena tehdään myös luvanhaltijan liittyminen luomuvalvontajärjestelmään (kts. kohta 3.9). Päätösmaksu ja valvonnan maksullisuus määräytyy voimassa olevan valtioneuvoston asetuksen mukaisesti.

Lupa- ja valvontaviraston verkkosivut:

- [Alkoholijuomien valmistukseen ja tukkumyyntiin liittyvät käsittelymaksut](#)

3.2 Tuotevastuu

Alkoholijuoman valmistaja, maahantuoja ja tukkumyyjä vastaavat kulutukseen luovuttamansa alkoholijuoman laadusta ja koostumuksesta sekä siitä, että tuote ja sen päällysmerkinnät ja muu esittely ovat siitä annettujen säännösten ja määräysten mukaisia. Lupa- ja valvontavirasto valvoo tämän vastuun toteutumista.

Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää alkoholijuoman luovuttamisen markkinoille tai korvauksetta velvoittaa poistamaan alkoholijuoma markkinoilta, jos tuote tai sen esittely ovat siitä annettujen säännösten ja määräysten vastaisia tai jos juoman laatua tai siitä mahdollisesti aiheutuvia terveydellisiä haittoja ja vaaroja ei ole asianmukaisesti valvottu tai jos kielto on muutoin perusteltu ihmisten terveyden suojelemiseksi.

Lupa- ja valvontaviraston ohjeet:

- Alkoholijuomien pakkausmerkinnät
- Viinien pakkausmerkinnät
- Ohje omavalvontasuunnitelman laatimiseksi (sis. Ohje alkoholijuomien tukkumyyjille takaisinvedosta ja ilmoittamisesta viranomaisille ja kuluttajille)
- Luonnonmukaisesti tuotettujen alkoholijuomien valvonta
- Ohje alkoholin markkinoinnista
- Raportointiohje

Mikäli alkoholijuomien koostumukseen ja päällysmarkkintoihin liittyvistä asioista ei ole säädetty erikseen alkoholilainsäädännössä, noudatetaan elintarvikelainsäädännön vaatimuksia.

3.2.1 Tuotteiden ilmoittaminen tuoterekisteriin (raportointivelvollisuus)

Lupa- ja valvontavirasto ylläpitää sähköistä tuoterekisteriä, joka on tarkoitettu yli 2,8 til-% etyylialkoholia sisältävien alkoholijuomien ja väkiviinan sekä tiettyjen alkoholivalmisteiden ilmoituskanavaksi em. tuotteiden valmistajien, maahantuojien, pullottajien ja valmistuttajien käyttöön.

Luvanhaltijalla on velvollisuus tehdä tuoteilmoitukset maahantuomistaan, valmistamistaan, pullottamistaan tai valmistuttamistaan tuotteista sekä päivittää mahdolliset muutokset omien tuotteidensa tuotetiedoissa edellä mainittuun tuoterekisteriin. Tuotteen markkinoille saattaminen ja myynti on sallittu vasta, kun se on rekisteröity. Tuotteelle tulee tuoteilmoituksen yhteydessä tarvittaessa liittää myös analyysitodistus (kts. kohta 3.2.2 ja Liite 1).

Lupa- ja valvontaviraston ohje:

- Raportointiohje

3.2.2 Tuotteen ensivalvonta-analyysi (analyysitodistus)

Ensivalvonta-analyysitodistus on määrämuotoinen ja sisältää tiedot tuotteen koostumuksesta ja laadusta ja sen tulee olla luettavissa mieluiten suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi. Todistuksen antajan tulee olla hyväksytty alkoholijuomien akkreditoituja analyysimenetelmiä käyttävä laboratorio. Suomessa tällainen laboratorio on Alkoholintarkastuslaboratorio ACL. Analyysitodistuksen sisältövaatimukset on lueteltu liitteessä 1.

Analyysitodistus tulee teettää ja toimittaa Lupa- ja valvontavirastoon tuoteilmoituksen yhteydessä:

- kotimaisista alkoholijuomista ja kotimaassa astioiduista tuotteista
- alkuperältään 3. maa tuotteista eli EU:n ulkopuolelta maahantuoduista tuotteista, mikäli maahantuotujen erien (voi muodostua useasta eri erästä) tuotekohtainen yhteenlaskettu kokonaismäärä ylittää 100 litraa, eikä kyse ole rypäleviinistä. Poikkeuksena alkuperältään Euroopan talousalueen (ETA) sekä Euroopan vapaakauppa-alueen (EFTA) maiden alkoholijuomat (Islanti, Liechtenstein, Norja ja Sveitsi), joista analyysitodistusta ei tarvita.
 - HUOM! Tuotetta, joka tulee Suomeen 3. maasta, eli EU:n ulkopuolelta, kohdellaan juoman alkuperäisestä valmistusmaasta riippumatta aina kuin kolmannelta maasta peräisin olevaa tuotetta

EU-alueelta peräisin tai siellä jo markkinoilla olevista alkuperältään 3. maa tuotteista, jotka on tuotu Suomeen toisen EU-maan kautta ja joiden tullaus on hoidettu kyseisessä maassa, ei tarvitse toimittaa ensivalvonta-analyysia. Lupa- ja valvontavirasto voi kuitenkin edellä mainituissa tapauksissa tarvittaessa pyytää selvitystä tullauksesta tai hankinnasta.

Analyysitodistuksesta on selkeästi käytävä ilmi, mihin juomaan todistus liittyy (esim. tuotteen nimen perusteella). Muut todistukset, esim. juoman valmistajan antama tuotespesifikaatti/sertifikaatti tai muu tuoteseloste ei kelpaa analyysitodistukseksi.

Tuote tulee uudelleen analysoida myös, mikäli tuotteen koostumus oleellisesti muuttuu. Oleellisena muutoksena ei pidetä esimerkiksi pakkauskoon, tuotteen, oluessa käytetyn humalan (mikäli katkeropitoisuus ei merkittävästi muutu) tai siiderin maustamisen (esim. mansikasta mustikaksi) muuttamista. Tarkempia ohjeita muuttuneen tuotteen analysointitarpeesta annetaan tapauskohtaisesti, kysymyksen voi lähettää osoitteeseen alkoholi@lv.fi.

3.2.3 Tuotteen VI1-asiakirja (VI2-ote) 3. maa viineistä

Kolmansista maista peräisin oleville viineille tulee olla VI1-asiakirja, joka koostuu todistuksesta ja määritysselosteesta. Luvanhaltijalla tulee olla VI1-asiakirja kirjanpidossaan, mutta VI1-asiakirjaa ei tarvitse toimittaa Lupa- ja valvontavirastolle tuotteen rekisteröinnin yhteydessä. Viiniä ei saa laskea vapaaseen liikkeeseen yhteisön alueella ilman VI1-asiakirjaa.

VI1-asiakirjan todistusosan laatii virallinen laitos siinä maassa, josta tuotteet ovat peräisin ja määritysosan (vastaa ensivalvonta-analyysitodistusta) laboratorio, jonka kyseinen maa on ilmoittanut EU:lle viinianalyysijä tekeväksi laboratorioksi. [Luettelo kolmansien maiden hyväksytyistä laboratorioista on saatavana EU:n verkkosivuilta \(List 6\)](#) tai Lupa- ja valvontavirastosta.

VI1-asiakirjan määritysosan tulee sisältää tiedot viinin

- kokonaisalkoholipitoisuudesta tilavuusprosentteina
- todellisesta alkoholipitoisuudesta tilavuusprosentteina
- kuiva-aineen kokonaismäärästä
- kokonaishappopitoisuudesta (viinihappona ilmoitettuna)
- haihtuvien happojen enimmäispitoisuudesta (etikkahappona ilmoitettuna)
- sitruunahappopitoisuudesta
- rikkidioksidin kokonaispitoisuudesta

Australiasta ja Chilestä peräisin olevien viinien VI1-asiakirjan määräytösosaan riittää tiedot viinin todellisesta alkoholipitoisuudesta, kokonaishappopitoisuudesta sekä rikkidioksidin kokonaispitoisuudesta.

VI1-asiakirjan esittämisestä vapautetaan mikäli

- kuljetettu kokonaismäärä on enintään 100 litraa (voi muodostua useasta eri erästä eli maahantuotujen erien yhteenlaskettu määrä)
- viini on tarkoitettu messuille tai tieteellisiä tai teknisiä kokeiluja varten
- viini myydään/tarjoillaan kansainvälisessä liikenteessä tai
- viini on tuotu diplomaattisiin edustustoihin, konsulaatteihin tai vastaaville elimille niille myönnetyn tullittomuuden mukaisesti

3.3 Tukkumyynti ja asiakkaan osto-oikeuden tarkistaminen

Alkoholijuoman tukkumyyjä saa myydä alkoholijuomia vain alkoholiyhtiölle, valmistus-, tukkumyynti-, vähittäismyynti-, anniskelu- ja käyttöluvanhaltijoille luvan mukaiseen tarkoitukseen sekä alkoholijuomien tai väkiviinan maastavienti-ilmoituksen tehneelle yritykselle maastavientiä varten. Lisäksi alkoholijuomia voidaan toimittaa yritykselle, joka on tehnyt Lupa- ja valvontavirastoon ilmoituksen lentoasemien kansainvälisestä anniskelusta. Tukumyyjän on tarkistettava ennen alkoholijuomien myyntiä, ostavan asiakkaan lupa ja osto-oikeus Allun luparekisteristä. Luparekisteristä löytyy anniskelu-, vähittäismyynti-, valmistus- ja tukkumyyntiluvat sekä teollisuus- ja keittiöalkoholin käyttöluvut sekä tarpeelliset ilmoitusnumerot.

Tukkumyyjä saa myydä ja toimittaa alkoholijuomia ostavalle alkoholiluvanhaltijalle heti lupapäätöksen myöntämisen jälkeen ts. kun asiakkaan lupa näkyy myönnettynä luparekisterissä, vaikka luvan alkamispäivä olisikin tulevaisuudessa. Alkoholijuomien valmistus- ja tukkumyyntiluvat ovat toimipaikkakohtaisia eli jokaisella valmistuspaikalla ja varastolla on oma lupa. Yrityksellä voi näin ollen olla useita voimassa olevia tukkumyynti- ja valmistuslupia, koska jokaisella valmistuspaikalla ja varastolla on oma lupansa. Voimassa olevat ja myönnettyt lupanumerot voidaan tarkastaa yksittäisenä hakuna Allun luparekisteristä. Luparekisteri on myös haettavissa toimijan omaan järjestelmään REST-rajapinnan kautta.

Lupa- ja valvontaviraston ohje:

- Raportointiohje

REST-rajapinnan ohje:

- Alkoholielinkeinorekisterin rajapinnan pikaohje

Lisätietoa:

- alkoholi@lvv.fi

Alkoholijuomat toimitetaan pääsääntöisesti luvanhaltijan toimipaikan osoitteeseen. Tukkumyyjä voi poikkeuksena toimittaa anniskeluluvanhaltijan tilaamat alkoholijuomat myös osoitteeseen, joka näkyy ennalta hyväksyttynä anniskelupaikkana luparekisterissä. Tapahtuma-, kokous- ja juhlatila tai vastaava alue voidaan tilan tai alueen omistajan tai haltijan hakemuksesta hyväksyä anniskelualueeksi. Tällaisella ennalta hyväksytyllä anniskelupaikalla voi anniskelutoimintaa harjoittaa toimija, jolle on aikaisemmin myönnetty anniskelulupa ja joka on tehnyt asiasta ilmoituksen lupaviranomaiselle.

Tukkumyyjä voi toimittaa alkoholijuomia luvanhaltijalle myös toimipaikkaan, johon on asetettu viranomaisen toimesta sanktiona määräaikainen myyntikielto. Ainoastaan itse luvanhaltija, jolle sanktio on asetettu vastaa siitä, että ei harjoita luvanvaraista toimintaansa myyntikiellon aikana.

Mikäli luvanhaltijalla on Verohallinnon myöntämä verottoman varaston lupa, verotonta alkoholijuomaa voi myydä valmisteverotuslaissa (182/2010) ja alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain (1471/1994) 8 §:n 1 momentin 8 ja 9 kohdassa verottomaksi säädettyyn tarkoitukseen sekä verottoman alkoholijuoman käyttöluvan haltijalle luvassa mainittuun tarkoitukseen.

Jos alkoholijuoman ostajalla on useita eri toimintaan oikeuttavia alkoholilupia, on ostohetkellä varmistettava, mihin tarkoitukseen ostot tehdään (esim. ravintolalla voi olla anniskelupa anniskeluun tarkoitettujen alkoholijuomien ostoon ja käyttölupa verottomien keittiöalkoholien ostoon ruoan valmistuksessa käytettäväksi). Käyttölupa-asiakkaiden kohdalla on myös valvottava, ettei lupaan kirjoitettu ostokiintiö vuoden aikana ylity.

Myynti käyttölupa-asiakkaille on mahdollista ainoastaan verottomasta varastosta ja esim. ruoan valmistukseen tarkoitettut verottomat alkoholijuomat on myös etiketöitävä niin, että ne erottuvat tavallisesta anniskeltavasta tai vähittäismyytavästä alkoholijuomasta. Lupa- ja valvontaviraston antaman tuoteryhmittelyn mukaan tällaisten tuotteiden tuoteryhmä on teollisuus/keittiöalkoholi ja niistä tulee tehdä tuoteilmoitus Lupa- ja valvontaviraston tuoterekisteriin.

3.3.1 Toimituksista/myynneistä ilmoittaminen (raportointivelvollisuus)

Tukkumyyjän on ilmoitettava kuukausittain yrityskohtainen alkoholimyyntinsä Lupa- ja valvontavirastoon. Toimitusilmoitus on tehtävä myyntiä seuraavan kuukauden 15. päivään mennessä.

Kerran kuukaudessa lähetettävissä toimitustiedoissa tukkumyyjän tulee ilmoittaa toimitusta edeltävän kuukauden alkoholijuomien myyntitiedot ostajakohtaisesti lupanumeroittain, tuotenumeroittain ja litroittain eli myynti ilmoitetaan kohdistettuna ostajan toimitushetkellä voimassa olevalle alkoholilupanumerolle. Jos kyse on kulutusmyyntiin toimitetusta alkoholijuomasta eli anniskelu- tai vähittäismyyntiluvalla myydystä tuotteesta on myös arvonlisäveroton myyntihinta euroina ilmoitettava. Mahdollinen veroton erityismyynti (kohta 3.3.2) ilmoitetaan lupanumeron sijaan Lupa- ja valvontaviraston raportointiohjeessaan antamille tunnuskooduille. Mikäli edellä mainittuja toimituksia ei ole ollut, tulee toimitusilmoituksena raportoida ns. nollailmoitus Allussa.

Lupa- ja valvontaviraston ohje:

- Raportointiohje

3.3.2 Veroton erityismyynti

Lisätietoa alkoholilain (1102/2017) mukaisesta verottomasta erityismyynnistä ja sen ehdoista antaa Verohallinto. Tukkumyyjän tulee kuitenkin raportoida veroton erityismyyntinsä Lupa- ja valvontavirastoon kuukausittain lähettämässään toimitusilmoituksessa. Myynnin verottomuudesta ja siihen liittyvistä asiakirjoista ohjeistaa Verohallinto.

Tukkumyyjä, jolla on veroton varasto voi toimittaa alkoholijuomia esimerkiksi lääkinnälliseen käyttöön, ulkovallan Suomessa toimivaan diplomaattiseen edustustoon, Suomessa toimivien kansainvälisten järjestöjen käyttöön, myyntinä Euroopan unionin laitoksille, Pohjois-Atlantin liittoon kuuluvien valtioiden puolustusvoimille (Nato), tax-free-myyntiin, alusmuonitukseen, verottomaan tullivarastoon tai vientiin.

Lääkinnällinen käyttö: Lääkinnällinen käyttö tarkoittaa verottoman alkoholin myyntiä lääkinnälliseen käyttöön apteekkeihin, sairaaloihin tai terveyskeskuksiin. Lääkinnälliseen käyttöön toimitettavia tuotteita ovat väkiviina ja lääkekonjakki.

Diplomaattimyynti: Ulkovallan Suomessa toimiviin diplomaattisiin edustustoihin alkoholijuomien myynti on verotonta.

Myynti Euroopan unionin laitokseen: Verohallinto voi tietyin edellytyksin myöntää valtuutetulle varastonpitäjälle vapautuksen valmisteverosta, jos alkoholijuomat toimitetaan viralliseen käyttöön Suomessa sijaitseviin Euroopan unionin laitoksiin. Tarkempaa ohjeistusta verottomuuteen liittyvissä asioissa antaa Verohallinto.

Tax-free -myynti: Lentokenttien ja raja-alueiden tax-free myymälät, joista alkoholi päätyy matkustajaviemisenä EU:n ulkopuolelle.

Alusmuonitus: Muonituksella tarkoitetaan ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevien vesi- ja ilma-alusten poltto- ja voiteluaineiden ja muiden tavaravarastojen täydentämistä. Tällaiset tavarat voidaan toimittaa aluksille verotta.

Muonitukseen kuuluvat kaikki tavanomaiset tavarat, jotka on tarkoitettu joko aluksen tai sen miehistön tai välittömiin tarpeisiin matkan aikana. Matkustajien välittömiin tarpeisiin voidaan lukea myös ne tavarat, jotka on tarkoitettu myytäväksi matkustajille matkatavaroissa kulkuneuvosta pois vietäviksi.

Vapaa-alue/tullivarasto: Vapaa-alue tai vapaavarasto on muusta EU:n tullialueesta erotettu osa tai tila. Vapaa-alueella tai varastossa voidaan säilyttää sekä yhteisötavaroita että tullaamattomia EU:n ulkopuolisen maan tavaroita.

Sen, joka harjoittaa varsinaista tavaroiden varastointia, käsittelyä, valmistusta, ostamista tai myyntiä vapaa-alueella tai vapaavarastossa, on haettava siihen lupa Tullilta. Tulli- tai vapaavarastossa varastoitaessa alkoholia ei katsota maahantuoduksi.

Vienti: Alkoholijuomien vienti ulkomaille tarkoittaa vientiä joko toiseen EU-maahan tai EU:n ulkopuoliseen maahan.

Lupa- ja valvontaviraston ohje:

- Raportointiohje

3.4 Varastointi

Alkoholijuomien varastointi on järjestettävä niin, että sen tehokas valvonta on mahdollista. Lupa- ja valvontavirasto tekee tarvittaessa luvan käsittelyn yhteydessä tarkastuksen varastotilaan arvioidakseen, täyttääkö varasto sille asetetut vaatimukset riittävän tuoteturvallisuuden ja laadun varmistamisen osalta.

Elintarvikelain (297/2021) mukaan kaikkien elintarvikkeita, myös alkoholijuomia, varastoivien, kuljettavien ja myyvien yritysten tulee tehdä ilmoitus elintarviketoiminnan rekisteröimisestä valvontaviranomaisille. Alkoholijuoman (yli 2,8 til-%–80 til-%) tukkumyyjän on tehtävä alkoholivaraston osalta rekisteröinti-ilmoitus elintarvikehuoneistosta Lupa- ja valvontavirastolle ennen suunniteltua toiminnan aloittamista. Lupahakemukseen liitetään myös varaston pohjapiirros, vuokrasopimus ja

mahdolliset valokuvat. Tämä menettely koskee sekä verollista että verotonta alkoholijuomavarastoa. Rekisteröinti-ilmoitus elintarvikehuoneistosta ja Lupa- ja valvontavirastolle esitettävä kirjallinen omavalvontasuunnitelma lähetetään Lupa- ja valvontavirastoon Allussa samassa yhteydessä, kun varastopaikalle haetaan uutta lupaa. Alkoholijuomavaraston tilavaatimuksissa sovelletaan elintarvikelain perusteella maa- ja metsätalousministeriön asetusta elintarvikehygieniasta. Mikäli varastossa varastoidaan myös alkoholittomia juomia ja/tai muita elintarvikkeita, siitä pitää tehdä erikseen elintarvikehuoneistoilmoitus varaston sijaintikunnan elintarvikeviranomaiselle.

Jos luvanhaltijalla on sekä verollinen että veroton varasto, tulee alueiden olla selvästi toisistaan erilleen rajatut ja niillä on oltava erillinen kirjanpito. Jos verollinen alkoholijuomavarasto halutaan myöhemmin muuttaa verottomaksi varastoksi, tulee muutoshakemus lähettää Lupa- ja valvontavirastoon ja samalla tulee hakea verottoman varaston lupaa Verohallinnosta. Varaston muutoksista ilmoittamiseen liittyen saat lisätietoa kohdasta 3.2.

Lupa- ja valvontaviraston ohje:

- Alkoholijuomien varaston ja valmistustilan vaatimukset

3.5 Omavalvonta

Omavalvonta on osa yrityksen toimintaa, jolla se valvoo toimintaansa varmistaakseen lainsäädännön asettamat vaatimukset. Elintarvikelain mukaisella omavalvonnalla varmistetaan mm. se, että tuotteet ovat turvallisia ja alkoholilain mukaisella omavalvonnalla varmistetaan toiminnan lainmukaisuudesta alkoholilain näkökulmasta. Tukkumyyntiluvanhaltijan on laadittava kirjallinen omavalvontasuunnitelma, jossa on huomioitu elintarvikelain ja alkoholilain vaatimukset. Omavalvontasuunnitelma on pidettävä ajan tasalla ja se on oltava suunnitelmaa toteuttavan henkilökunnan ja valvontaviranomaisen saatavilla.

Tukkumyyntiä valvotaan mm. valvontatarkastuksilla, markkina- ja valvontana, näytteidenotolla sekä asiakirja- ja rekisterivalvontana. Valvontaa tehdään sekä suunnitelmaperusteisesti riskinarviointiin perustuen että reaktiivisesti. Luvanhaltijoiden omavalvonnan merkitystä painotetaan ja yrityksen tulee omavalvontasuunnitelmassaan kuvata toimenpiteet alkoholijuomien tuoteturvallisuuden takaamiseksi.

Lupa- ja valvontaviraston ohje:

- Ohje omavalvontasuunnitelman laatimiseksi – alkoholijuomien tukkumyynti
Alkoholijuomien tukkumyynnin omavalvontasuunnitelma (lomake)

3.6 Kirjanpito

Luvanhaltijan kirjanpito ja raportointi on järjestettävä niin, että valvonta ja tarkastus on aina mahdollista. Tukkumyyjän kirjanpito sisältää varasto- ja osto/myyntikirjanpidon. Varastokirjanpidon on pohjaututtava tuotekohtaiseen ja reaaliaikaiseen tietoon. Myyntikirjanpidossa tulee yhdistyä asiakas- ja tuoterekisterin tiedot. Kirjanpito voi olla esim. asiakkaan kannettavalla tietokoneella, kunhan se on varastossa nähtävänä viranomaisen suorittaman tarkastuksen aikana. Asianmukaisella kirjanpidolla luvanhaltija takaa, että tuotteet ovat tarvittaessa jäljitettävissä. Lisäksi valmistajan tulee ylläpitää omaa erillistä kirjanpitoa valmistuksestaan. Valmistajan kirjanpidosta saat lisätietoa raportointiohjeesta.

Lupa- ja valvontaviraston ohje:

- Raportointiohje

3.7 Edustuskäyttö ja tuotemaistiaiset

Edustuskäytön on oltava tuoteinformaatiota alkoholimainontasäännöksiä noudattaen, eikä se saa olla vähittäismyynnin luonteista. Edustuskäytöstä /muusta omasta käytöstä esim. laadunvalvontaan otetuista alkoholijuomista on pidettävä kirjanpitoa ja myös tämä kirjanpito tulee olla alkoholitarkastajan nähtävissä tarkastuksen yhteydessä. Edustuskäyttöä ei raportoida Lupa- ja valvontavirastoon toimitustietojen raportoinnin yhteydessä. Edustuskäyttöön otetuista alkoholijuomista on aina myös maksettava alkoholijuomavero. Tukkumyyjä ei saa maistattaa alkoholijuomia suoraan kuluttajille tai tarjota alkoholijuomia yrityksille, joilla ei ole asianmukaista alkoholilupaa. Jos tukkumyyjä haluaa järjestää kuluttajille tai em. yrityksille suunnattuja markkinointitilaisuuksia, on ne järjestettävä paikassa, jossa on voimassa oleva anniskelulupa. Tällöin tuotteet myydään anniskeluluvanhaltijalle, joka myy ja anniskelee tuotteet kuluttajalle.

Lupa- ja valvontaviraston ohje:

- Ohje alkoholin markkinoinnista

3.8 Alkoholijuomien hävittäminen

Tuotteet, jotka ovat myyntikelvottomia, on hävitettävä Verohallinnon/Tullin ohjeistuksen mukaan ennen kuin niistä voidaan tehdä verovähennyksiä. Hävitetyistä tuotteista ei raportoida toimitusilmoituksen yhteydessä Lupa- ja valvontavirastoon.

3.9 Luonnonmukaisesti tuotetut alkoholijuomat

Laissa luonnonmukaisesta tuotannosta (1330/2021) ja sen perusteella annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (7/2022) säädetään luonnonmukaisesti tuotettujen maataloustuotteiden, elintarvikkeiden, alkoholijuomien ja väkiviinan valvonnan järjestämisestä Suomessa, viranomaisten työnjaosta ja omavalvonnan vaatimuksista. Myös säännösten rikkomisen seuraamuksista säädetään kansallisessa luomulainsäädännössä.

Yrityksen tulee hakeutua Lupa- ja valvontaviraston luomuvalvontajärjestelmään, mikäli se valmistaa, valmistuttaa, maahantuo, tukkumyy, varastoi tai myy vientiin luomualkoholeja. Ilmoitus liittymisestä tehdään Allussa uuden tukku- tai valmistuslupahakemuksen yhteydessä tai jo voimassa olevaan lupaan tukkumyynti- tai valmistuslupan muutoksella.

Hakemukseen liitetään omavalvontasuunnitelma, jossa on huomioitu luomutoiminta, tai erillinen luomusuunnitelma. Luomuvalvontajärjestelmään liittyvälle toimijalle tehdään alkutarkastus ennen luomutoiminnan aloittamista. Jatkossa tarkastuksia on vuoden tai kahden vuoden välein.

EU:n ulkopuolisista maista (3. maat) pois lukien Euroopan talousalueen (ETA) sekä Euroopan vapaakauppa-alueen (EFTA) maista Islanti, Liechtenstein, Norja ja Sveitsi maahantuotavien luomualkoholijuomien osalta maahantuoja on aina tehtävä eräkohtainen ilmoitus Allussa hyvissä ajoin ennen luomulähetysten saapumista EU:n alueelle.

Lupa- ja valvontaviraston ohjeet:

- Luonnonmukaisesti tuotettujen alkoholijuomien valvonta
- Raportointiohje

4 Raportointitietojen hyödyntäminen

Alkoholielinkeinossa toimivilta luvanhaltijoilta kerättäviä tuote- ja raportointitietoja käytetään Lupa- ja valvontavirastossa alkoholituotteiden laadun- ja säännöstenmukaisuuden valvonnassa sekä alkoholin valmistuksen, tukkumyynnin, anniskelun, vähittäismyynnin maahantuonnin ja maastaviennin valvonnassa.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos THL muodostaa Lupa- ja valvontaviraston koostamista tiedoista valtakunnallisia alkoholitilastoja, joita käytetään päätöksenteossa, tutkimuksessa ja kansainvälisessä vertailussa. Alkoholielinkeinolta kerättäviä tietoja hyödynnetään myös Euroopan unionin ja muussa kansainvälisessä tilastoinnissa.

5 Valvontaseuraamukset ja rikkomukset

Lupa- ja valvontavirasto valvoo luvanhaltijoita mm. edellä kuvattujen velvollisuuksien osalta. Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus tarkastaa luvanhaltijoiden luvan edellytysten voimassaolo, tiloja, toimintaa, alkoholitoimintoihin liittyviä asiakirjoja sekä alkoholipitoisen aineen kuljetuksia ja esim. varastossa olevien juomien määrä on voitava selvittää milloin tahansa.

Markkinoilla oleviin tuotteisiin kohdistuu jatkuvaa valvontaa niiden laadun ja koostumuksen sekä päällyksmerkintöjen osalta. Lisäksi Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus ottaa ja saada korvauksetta valvontaa varten tarvittavat tuotenäytteet luvanhaltijan varastosta.

Osana valvontaa on myös Lupa- ja valvontaviraston ylläpitämä rekisteri luvanhaltijoista sekä Suomessa valmistetuista tai markkinoilla olevista tuotteista ja niiden myyntimääristä jakelukanavittain. Tukkumyyjien ilmoittamia toimitustietoja käytetään mm. valvottaessa toiminnan lainmukaisuutta.

Alkoholilain säännösten perusteella Lupa- ja valvontavirasto ei voi antaa tuotteista ennakolta hyväksyntäänsä. Mikäli alkoholijuoma tai sen esittely ovat siitä annettujen säännösten ja määräysten vastaisia, Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää alkoholijuoman luovuttamisen markkinoille tai korvauksetta velvoittaa poistamaan alkoholijuoma markkinoilta.

Tukkumyynnin valvonta kohdennetaan sekä luvanhaltijaan että luvanvaraiseen toimintaan. Valvonta toteutetaan mm. asiakirja- ja rekisterivalvontana, valvontatarkastuksina, markkina-valvontana sekä näytteidenotolla. Valvontaa tehdään sekä suunnitelmaperusteisesti riskinarviointiin perustuen että reaktiivisesti. Luvanhaltijoiden omavalvonnan merkitystä painotetaan ja yrityksen tulee omavalvontasuunnitelmassaan kuvata toimenpiteet alkoholijuomien tuoteturvallisuuden takaamiseksi. Lupa- ja valvontavirasto valvoo tukkumyyjien alkoholijuomavarastoja elintarvikelainsäädännön mukaisesti sekä suorittaa yli 2.8 til-% etyylialkoholia sisältävien alkoholijuomien tuotevalvontaa.

Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää alkoholijuoman luovuttamisen markkinoille tai korvauksetta velvoittaa poistamaan alkoholijuoma markkinoilta, jos tuote tai sen esittely ovat siitä annettujen säännösten ja määräysten vastaisia tai jos juoman laatua tai siitä mahdollisesti aiheutuvia terveydellisiä haittoja ja vaaroja ei ole asianmukaisesti valvottu tai jos kielto on muutoin perusteltu ihmisten terveyden suojelemiseksi.

Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää luvanhaltijaa jatkamasta alkoholilaissa tarkoitettua elinkeinotoimintaa siltä osin kuin se on olennaisesti hyvän tavan vastaista eikä kyseistä toimintaa ole korjattu tai lopetettu kohtuullisessa määräajassa kehotuksesta huolimatta.

Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä luvanhaltijan maksamaan vähintään 300 euron ja enintään 1 000 euron seuraamusmaksun, jos toiminnassa on rikottu sitä koskevia säännöksiä tai lupamääräyksiä taikka laiminlyöty säädettyjä velvollisuuksia. Vastaavat seuraamusmaksut voidaan määrätä myös elintarvike- tai luomulainsäädännön rikkomusten perusteella. Niissä enimmäismaksu on 5 000 euroa.

Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa tämän lain mukaisen luvan tai hyväksymisen määräajaksi tai pysyvästi, jos toiminnanharjoittaja huomautuksen antamisen tai seuraamusmaksun määräämisen jälkeen jatkaa velvollisuutensa rikkomista tai laiminlyöntiä ja menettelyä on pidettävä olennaisena. Määräajan pituudesta määrättäessä otetaan huomioon erityisesti peruuttamisen perusteena olevan toiminnan vakavuus ja teko-olosuhteet. Lupa tai hyväksyminen voidaan peruuttaa pysyvästi vain, jos menettelyä jatketaan seuraamusmaksun määräämisen tai määräaikaisen luvan peruuttamisen jälkeen tahallisesti ja se on myös kokonaisuutena arvostellen törkeää.

6 Maksut

Alkoholijuomien tukkumyyntiluvan käsittelyyn sekä luomu- ja elintarvikelain mukaisiin tarkastuksiin liittyvät maksut määräytyvät voimassa olevan valtioneuvoston asetuksen mukaisesti.

Alkoholijuomien tukkumyynti- ja valmistusluvanhaltijalta peritään vuotuinen valvontamaksu 1.9.–31.8. väliseltä valvontamaksukaudelta. Valvontamaksua on velvollinen suorittamaan jokainen luvanhaltija, jolla on valvontamaksukaudella ollut voimassa oleva tukkumyynti- tai valmistuslupa, huolimatta siitä onko luvanmukaista toimintaa harjoitettu. Valvontamaksu määräytyy alkoholilain liitteen mukaisesti.

Lupa- ja valvontaviraston verkkosivut:

- [Alkoholijuomien valmistukseen ja tukkumyyntiin liittyvät tarkastus- ja valvontamaksut](#)

7 Muutoksenhaku päätökseen

Lupa- ja valvontaviraston päätöksiin voi hakea muutosta siltä hallinto-oikeudelta, jonka tuomiopiirissä luvanhaltijan kotipaikka on. Poikkeuksena tästä ovat ne päätökset, joista alkoholilain 68 §:ssä on säädetty valituskielto, joihin haetaan muutosta Markkinaoikeudelta.

Liite 1. Ensivalvonta-analyysiltä vaadittavat tiedot

Seuraavassa on esitetty eri tuoteryhmien analyysien sisältövaatimukset.

Olut

- Tiheys
- Ominaispaino
- Alkoholipitoisuus massaprosenttina (m-%)
- Alkoholipitoisuus tilavuusprosenttina (til-%)
- pH
- Kantavierrepitoisuus tilavuusprosenttina (til-%)

Siideri, käymisteitse valmistetut juomasekoitukset

- Tiheys
- Ominaispaino
- Alkoholipitoisuus massaprosenttina (m-%)
- Alkoholipitoisuus tilavuusprosenttina (til-%)
- Uutos
- pH
- Kokonaishapot
- Kokonaisrikkipitoisuus
- Kokonaissokerit
- Sorbiinihappo

Marja- ja hedelmäviini, maustetut viinit, viinipohjaiset juomat (myös korkeintaan 5,5 til-%) ja glögi

- Tiheys
- Ominaispaino
- Alkoholipitoisuus massaprosenttina (m-%)
- Alkoholipitoisuus tilavuusprosenttina (til-%)
- Uutos
- pH
- Kokonaishapot
- Haihtuvat hapot
- Kokonaisrikkipitoisuus

- Kokonaissokerit
- (Metanoli jos sisältää lisättyä etanolia)
- Sorbiinihappo

Rypäleviini

- Tiheys
- Ominaispaino
- Alkoholipitoisuus massaprosenttina (m-%)
- Alkoholipitoisuus tilavuusprosenttina (til-%)
- Uutos
- pH
- Kokonaishapot
- Haihtuvat hapot
- Kokonaisrikkipitoisuus
- Kokonaissokerit
- Sitruunahappo
- Sorbiinihappo

Muut käymisteitse valmistetut juomat (mm. sake, sima)

- Tiheys
- Ominaispaino
- Alkoholipitoisuus massaprosenttina (m-%)
- Alkoholipitoisuus tilavuusprosenttina (til-%)
- Uutos
- pH
- Haihtuvat hapot
- Kokonaissokerit

Tislattu alkoholijuoma -sekoitukset (esim. long drink)

- Tiheys
- Ominaispaino
- Alkoholipitoisuus massaprosenttina (m-%)
- Alkoholipitoisuus tilavuusprosenttina (til-%)
- Uutos

- Metanoli

Vodka/rommi/likööri

- Tiheys
- Ominaispaino
- Alkoholipitoisuus massaprosenttina (m-%)
- Alkoholipitoisuus tilavuusprosenttina (til-%)
- Uutos
- Kokonaissokerit
- Metanoli

Muut tislattut juomat

- Tiheys
- Ominaispaino
- Alkoholipitoisuus massaprosenttina (m-%)
- Alkoholipitoisuus tilavuusprosenttina (til-%)
- Uutos
- Metanoli

